

ბატონობით თქვენ ფარს? მაგრამ ან კი რას ვამბობთ? ბანა არ ვიცი, რომ თქვენი ფარ-ხმალი დიდი ხანია დაგირაგებულა.

მართს საბატონო გაზეთში ვილატ ბატონის მოუარავე ბძანებს „ქუთაისელ უკუღმართებზედ“, რომ ისინი წინ დახედული, გონიერი პატროსანი და ჭკვიანები არიან და უმრავლესობა მიტომაც მათი დამჯერეთა. ეს სიტყვები ქალამნებს ასაწანავად არიან წარმოთქმული, თორემ ღმერთმა ხომ იცის, რომ მოქმედსაც არა სჯერ!... როგორ ესმის ამ ბატონებს გონიერი წინ დახედულობა და რას ეძახიან ჭკუას? მოუკლმართენი თვითონვე ამბობენ:—ჩვენ იქით ვართ ხოლმე, სადაც ძალას დაინახეთო! და ნუ თუ ამას ჭკვიან წინ-დახედული გონიერება? მაშ რი ავახაკი, რომ ერთს პატროსანს კაცსა ჰკლავდეს, ისინიც ავახაკების რაზმი ჩადგებიან და დაუშენ საწყალ მართალს, რადგან სუსტია და ძალა ავახაკების არის?.. ძრისტეს ჯვარცმის დროს რომ ყოფილიყვნენ, ისინიც ჯვარ-მცემლებს მიემხრობდნენ და უგმარადენ ქრისტეს? ნუ თუ ავახაკურ და მტარვალურ ძალას ვარდა სხვა ძალა აღარ არის ქვეყანაზედ?... ზნეობით? მაგრამ „ბატონის მოუარავეს“ რაში ეჭირებათ ან გონებითი და ან ზნეობითი ძალა?...

ამდენი ხანია ეწინააღმდეგებით, ებრძვით მაგ უკუღმართებს, ვერა დააკლით-რაო—და მაშ სჩანს, რომ ძლიერები ყოფილანო?—ამბობენ ზო-

ცით. ჩვენ შეგუდგეთ იმ ამბების კითხვას, როდესაც პირველს ნაგში მყოფნი, დიდს გაჭირვებაში ჩაცვიდნენ.

აჰ, სხვათა შორის, რა სწერია, ამ საგანზედ, საბრალთა დელონების ხელით, იმის სამგზავრო რეგულში:

„პირველს ოკტომბერს ჩვენ დაგერხომოდა კიდენ ირმის ხორცი და ჩაი. ლოკტორმა მოსკრა საწყალს მრისკონს დამძვრალი თითები. ჩვენ ოთხი დღე დავყავით ერთს თავ-დანებულს ქონში, იმ ლოდნში რომ, ეგება ერთი ტოტი წენის მდინარისა გაეყინა და ამ რიგად გადავსულყავით მეორე ტოტისაკენ, მზის ჩასვლის მხარეს, იმ იმედით რომ, რამე სოფელს მივაგნებდით. მთარეთ მოყინულს მდინარეზე; მე მეგონა რომ უმთავრესს მდინარე წენის ტოტს მივაწიეთ-მეთქი, მაგრამ, თურმე, ვერ კიდენ შორს ყოფილიყო ჩვენზედ ის ტოტი. ამ მდინარის ბოლახის რუკამ ჩვენ ვერაფერი სარგებლობა ვერა მოგვიტანა—რა... ღამე გავატარეთ ერთს გაობილს სალას კლდეში. ტაროსი კარგი იყო, მაგრამ ძლიერა ციოდა. მის ოკტომბერს, სალამოზედ, ჩვენა გვექონდა ჩაი და ნახევარ-ნახევარ გირვანქა ხორცი კაცის თავზედ. მოვზიდეთ ფიხნი, დავანთეთ დიდი ცეცხლი და მთელს ღამეს ვყარაულობდით, რომ ცეცხლი არ ჩამქრალიყო და ამიტომაც, რიგით ვიცლებით ორ-ალ საათში ერთხელ. რა

გიერთები. და ეს შემცდარი აზრია: წახდენასა და გაფუჭებას ძალა არ უნდა. მართი გიყი მოჰკლავს კაცს და ათასი ჭკვიანი ვეღარ გააცოცხლებს, ერთი სუსტი ვინმე ამდღერეს წყალს და ასი ძლიერიც ვეღარ დასწმენდს; მაგრამ ეს არ ნიშნავს პირველების ძალას და უკანასკნელების სისუსტეს. შოველიფერი საუკუღმართო უფრო ადვილია, ვიდრე საწაღმართო.

ღროებით ძლიერა კადვე არ ნიშნავს მძლიერებას ძალას. ხშირად ბაღლინჯოები საწაღლიდან წამოაგდებენ და გააქცევენ ხოლმე ღონიერ ვაჟკაცს, მაგრამ ბოლოს რითი თავდება საჭმე? ან დამდღერენ და ან მცირე ოდენ წამალს მოაყრიან უწმინდურებს და მათი სახელიც ჰქრება ხოლმე.—მაცი ეს ჩემი სიტყვები „ბატონის მოუარავეს“ არ ეტაშნიკებათ და დაიწყებენ ღრეჭას, მაგრამ არაფერია; მოვა დრო, იმათ ის ღრეჭა ფელენჯად გადაექცესთ და ყბა მოგრეხილი დაბძანდებოდენ ჩვენს არე-მარეზედ.—მანამდე კი ჩვენ ჩვენსას არ მოვიშლით, მაგრამ პირ-და-პირ რაინდულად და არა მათებრს ფარისეველურ გაიძვირულად.

დღიური

ახალი „ჩრდილოეთის სააგენტო“ იწერება ერთი ნემეცური ვაზეთის სიტყვით, რომ ძაეკასის მთავარ-მმართველს, თ. ღონდუკოვ-პორსაკოვს, მოვლიან პეტერბურღშიო.

კი უკანასკნელი ხორცი გავიყავით, სამს ოკტომბერს, სალამოს ხუთს საათამდის, საშინელს ყინვაში, მარტო ჩაით მივდიოდით იოლას. ამის შემდეგ, ჩვენლა დაგვჩა ფელაქვანის ხორცი კაცის თავზედ ოთხ-ოთხი მე-თოთხმეტედი გირე ნქისა! ჩვენი უკანასკნელი იმედელა იყო ძაღლი, რომელსაც ისე უფრთხილდებოდით, როგორც ჩვენს თავს. ბოლოს დაგბნადით ერთის წამოშვრილი პიტალო ძაღლის ძარას, დაეკალით ძაღლი და იმის შიგანურებისაგან შევიშაღეთ საჭმელი, მაგრამ ბევრმა ჩვენთანმა ყელში ვერ ჩაუშო ვერც ერთი ლუკმა—ისეთი საზიზღარი რამ იყო. ძაღლიდნ გამოგვივიდა 27 გირვანქა ხორცი. ავანთეთ ცეცხლი და თითო არაყი ჩამოვირიგეთ.

„ოკტომბერს დილით მზარეულმა მოგვიხარშა ჩი, წინა-დღეს მონახარში ფოთლები: სალამოზედ ყველას ჩამოუარაგეთ ნახევარ-ნახევარ გირვანქა ძაღლის ხორცი. ალექსა წავიდა სანადიროდ, მაგრამ ხელ-ცალიერი მობრუნდა, რადგან ფეხზედ ვეღარ დგებოდა საშინელის ქარის სიმძლავრისაგან. ჩვენი ქონის მახლობლად დავხელეთ ძლიერ ბეჭი ხაფანგები მელეებისათვის დაგებული და ამარ-დაგვიმედ, რომ ვინმე მოვიდოდა, ამ ხაფანგების დასაჩხრკვად. სალამოს ექვს სათზედ დაეწიეთ უფანშოდ, რადგან ჩვენ საზრლოს უფთხაღდებო-

ბიდე ერთი ახალი გამოცემა ბ-ნი ზ. შიკინაძისა. გამოვიდა ჩვენი ნიქიერი პოეტის ილია შავჭავჭავაძის პოემა „დედა და შვილი“ და რამდენიმე საუკეთესო მისივე ლექსები. შ. სი წიგნისა—სამი შაური.

ს მცხე-საათაბაგოში მცხოვრებ ქართველთათვის ბ-ნს ალ. დეკანოზის-შვილს შეუწირავს 26 წიგნი თავის პოემისა—„სისხლის ძიება“.

ბორჯომილამ გვეწერენ:

„აგვისტოს 22-ს მოხდა აქ სამწუხარო ამბავი. მათ გლახ-კაცს გვარად ჩადუნელის რამდენსამეწელიწადს სდგომია მოჯამაგარედ მ. სიაურელი ბიჭი. ამ ბიჭს შეჰყვარებია ჩადუნელის გასათხოვარი ქალი და მამისთვის მიუგზავნია მოციქული შენი ქალი ცოლად მომეციაო. მაშას უთქვამს, სახლი არა აქვს და კარი, მაგას ქალს როგორ მივცემო; ბიჭს რომ ეს შეუტყვია დ უკრავს ფეხი და წასულა თავის სოფელში სახლ-კარის გასამართად. შიკროსი ძმა კი ჩადუნელთან გაუგზავნია ვაღს შესასრულებლად. სახლი რომ გაუთავებია დაბრუნებულა უკან ფულის სათხოვნელად. ჩადუნელს იმ დროს ფული არა ჰქონია და შეხვეწნია: ეხლა თივის სათიბად მივდივარ მთაზე, ფული არა მაქვს, იქიდან რომ ჩამოვალ მაშინ გიშოვნო. მართლაც იმ დღესვე წასულა მთაზე. ღარჩენილან სახლში მარტო დედა და შვილი. დილით ადრე დედა რომ ძროხის მოსაწველად გამოსულა,

დით. ნ ოკტომბერს გავიღვიძეთ მეორის ნახევარზედ, დავლიეთ ჩაი მესამედ გამოხარულს ფოთლებზედ დაყენებული და ამ ნაღულს დავკარით ცოტა არაყი. ძალიან მოეუქლოურდით. ძარი ცოტათი გაყუჩდა. ალექსა სანადიროდ წავიდა. მთქრობ ნაშუადღევს ნოროსი და ნინდერმანი წინ გავისტუმრო, რადგანა ვკონებ, რომ ჩვენ აუშარკსირზედ, შორს არ უნდა ვიმყოფებოდეთ. დილის 9 საათზედ ვარდაიცვალა მრისკონი. მე უთხარ ამხანაგებს რაოდენიმე სიტყვა სანუგეშოდ და გასამხნეველად. 7 ოკტომბერს დილით ჩვენ შეგვქამეთ ჩვენი უკანასკნელი ინჯრა, ნახევარ-ნახევარ გირვანქა, კაცის თავზე ძაღლის ხორცი და დავლიეთ ჩაი.

ჩემის აზრით, ეხლა ჩვენა გვაქვს გასაღელელი 25 ალაჯი, უმანლობელს სოფელს აუშარკსირკ მდის. საზლო ალარა მოგვეძვეარა, ვარდა ცოტა არაყისა და გამოხანარში ჩაისა. მაგრამ, მე არა ვკარგავ იმედს, უფაღზე დამყარებულს და მრწმენა რომ, თუ ის აქამდის გვეხმარებოდა ჩვენ,—ეხლაც არ მოგვანწვეინებს იქამდის, რომ დავიღუპნეთ“.

„დილის 11 საათამდის ჩვენ გავიარეთ სამი ალაჯი. აქ ღონემ გველატა და უილაჯონი შევიჩრდიეთ. მტყობა რომ ჩვენ სულ ერთს ადგილას ვტრიალებთ. ბლომად შექუჩებულმა შემამ შეგვიძლიებინა წყლის

ბიჭი შეგარდნოლა სახლში ჩაუკეტია კარები და მოუნდომია გოგოს მოტაცება. გოგო გასძალიონებია, გაუძღვრია ბიჭს ხანჯალი ჯერ კესაში შემოუკრავს, მერე შუბლში, შემდეგ მუცელში ჩაუკრავს და იქვე სული გაუყრეფინებია. ის რომ მოუკლავს—თითონაც ჩაუკია მუცელში ხანჯალი და ცოცხალ-მკვდარი დასცემიაზედ. დედას გაუგია თუ არა ყვირილი, კარებისკენ გაქანებულა, მაგრამ ვერ გაუღია, მერე მეორე კარი შემტვრეგია კეტით, მივარდნია ბიჭსა და წიხლის ცემა დაუწყია: შე უღმერთო შვილი რაზედ მოძიკალიო. ვაბრახებულ, ღონე მიხილ ბიჭს, ორიოდ ხანჯალი დედისთვისაც დაუკრავს და სულიც დაუღვია თავის საყვარლის გვერდით“.

ჩვენ მოგვივიდა რამდენიმე წერილი დაბა მ. ჩამჩირილამ, რომლებშიაც ერთი და იგივე გარემოება აღწერილი:

25-ს ამ თვეს, შუალამის მესამე საათზედ, იქაურს მომრიგებელ მოსამართლეს ბ. ბაქრაძეს მიხტომიან ავახაკები. ძარებიდგან რომ ვერ მოახერხეს შესვლა, ერთმა იმათგანმა, მდივი ზვანბაიამ შეამტვრია ფანჯარა და უნდოდა შესვლაო, მაგრამ ამ ხმაურობაზედ გამოეღვიძა ბ. სულიას, აიღო გატენილი თოფი და იქვე დაუდარაჯდა. როგორც კი შემოყო თავი ზვანბაიამ, გავარდა თოფი.

მეორე დღეს, დილით ავახაკი ნახევდარი; ტყვია თავში ჰქონდა მოხვედრილი ზვანბაიას, რომელსაც ეჭი-

გათბობა და თითოეულმა ჩვენგანმა დავლიეთ თითო ფინჯანი ჩაი ექვს-ექვსი მისხალი არაყით. შ დღე ამისა ჩვენ გაუღვივით ისევე გზასა და მივაწიეთ, როგორც ვგონებდით, უმთავრესს ტოტს მდინარე წენის ს. მთხს ჩვენთაგანს ჩაუტყდა ყინული და ამნ შეგვაჩერა, მანამ ტანისსამოს გაუშრობდით. ამ დროს ალექსა სანადიროდ გავგზავნე. სამხრეთისაკენ მთიანი ადგილი მოჩანს. მესხუთის ნახევარზედ მობრუნდა ალექსა და თან მოიტანა ერთი კაკაბი, რომლიდგანაც წენიანი საჭმელი გავიკეთეთ; ამასთან, თითო-თითოს ჩამოურიგდ სამსამი მისხალი არაყი. შემდეგ, წამხვიეთ საბნებში და დავიძინეთ. მეორე დღის დილის რე, საათზედ, ისევე გზას გაუღვივით. მართი პატარა მდინარე გვექონდა გასასვლელი, აქ ყინული ჩავიტყდა და წილამდის დავსველდით. მეტი ღონე აღარ იყო, უნდა შემდგარეყავით რომ ცეცხლი აგვეთო და დავმზარაღვიყავით. მერთმეტის ნახევარზედ გავწიეთ. ღი ძალიან მოუძლოურდა და უგონოდ დავცა. მართი საათი იყო შუადღიდგან გადასული, როცა შევიჩრდიეთ. ალექსას სამი კაკაბი მოუკლამს. მოხნარშეთ წენით და მანამ კამად დავხსნდებოდით, ცოტა არაყი შავსვით. მეოთხის ნახევარზე ისევე გზას გაუღვივით. მაღალი ჩაკაბული კლდეგია. აჩქარებულს წყალს მოაქვს ყინულები ჩრდილოს-

მედიკოსი ექვსი ტყვიით გატენილი
შეუდგნენ მაშინვე
აზნაგების ძებნას და ერთი კი-
ლაპირსო.
ზეზაბია წინდაც ყოფილა
ამ გვარ საქმეებში, მაგ-
ნათქვამია უყოველთვის კოკა-
ს ვერ მოიტანსო.
* * *
პირიკვამი (მზურგეთის მახ-
ვიწერენ, რომ ჩვენი ეკლესიე-
ტის-მეტე ღარიბი არიანო, ასე
მხირად ზეფისკერისა, ზედამის
სათლის შოენა სჭირსო. ამ ეკ-
ლისილიარბეს ჩვენი კორცეს-
ტე ხედავს ხალხის სილატაკე-
მგრამ სხვა მიხეზე იც კი უფრო
უწყობენ ამ საქმეშიო. მაგა-
და:—ყოველს ეკლესიას აქვს მი-
ლი თავისათვის მიწებიო, რომ-
მეგობრად სულ მღვდლები და
მეტეები მიერთებენო და ეკლესიას
ერთ გროშააც არ ახარჯებენო,
მისთანების ხელშია ეს მიწები,
ერთ მეოცედ ფასსაც ვერ
იმართანო. მასამტკიცებ-
მოვიყვანთო, რომ მარძის
ეკლესიის 50 ქვევამდ
მიწები, რომელიც აქვს მიცე-
თი იჯარით აქვე მცხოვრებ ბატ-
ის. მა ძე იხდის წელიწადში
მანეთს ეკლესიის სასარგებ-
მაშინ როდესაც ამ მიწას ორას
მეტე შემოაქვსო. საზოგა-
დას უნდა სხვაზედ გარდაცა
მეტე უფრო დიდ სარგებლით,
ამ ვერ მოახერხეს და ეხლა ამ

ბ. პ.—ძემ უფრო სხვა რიგად დაიწყო
ამ მიწის სარგებლობა. ზოგი ნაწილი
ამ მიწისა გაჰყდა და ზოგი სხვა უფ-
რო ცუდ ადგილებზედ გაცალ-გა-
მოცალა, ასე რომ, თუ ამ საქმეს
ჯეროვანი ყურადღება არ მიაქციეს,
ეკლესიას მიწა სულ დაეკარგებაო.
* * *
ჩვენ მივიღეთ შემდეგი წერილი გა-
ხეთში დასაბეჭდად:
მე ვარ აფხაზი, მჩამხირის მახრი-
სა, სოფელს მშქეთს მცხოვრები.
წელს დავასრულე კურსი ტფილისის
სასულიერო სემინარიაში. სემინარიის
მმართველობამ გადაწყვიტა ჩემი აკა-
დემიაში სახელმწიფო ხარჯით გაგზავ-
ნა. ავად-მყოფობისა გამო, მე უარის
თქმა მიწოდდა, მაგრამ ექიმების შე-
მაწმებით გამოჩნდა, რომ სწავლის
გაგრძელება შემეძლო. ამის შემდეგ,
რ.საკვირველია, მეც დიეტანხმდი, მით
უფრო, რომ პირ-და-პირ მითხრეს შენს
მეტს სხვას არავის ვგზავნიო. ამ
ნაირად წარმადგინეს, ხელიც მომწე-
რინეს ობერ-პროკურორთან გასაგზავნ
ქალაქლზე. მღვდელნი ევლოდები და
სულ მეუბნებიან გადაწყვეტილება არ
მოსულაო. არ ვიცი ეს რას ნიშნავს?
მეც არ გამგზავნეს და სხვანიც რჩებიან.
თუ თხოვნა დანიშნულებისამებრ წა-
სულიყო, უეჭველია აქამდის რაიმე
პასუხიც მოვიდოდა. ამ ნაირად მე
ვედარ გაუძეველ ამდენ ლოდინს და
გაპრობებლა თხოვნის გაგზავნას ობერ-
პროკურორთან ამის თაობაზედ. ჩემი
შეწვევა რაში ეჭარვება სემინარიას.
მართი წელიც სხვა-და-სხვა იმედებით
წავიდა. მახშამდ ჩვენ აღარა გვაქვს
რა, გარდა გლიცერინისა *), რომე-
ლ-ც მოვირიგეთ თითო კოვზი. შეე-
ლანი დაესუსტდით, მაგრამ მხნეობას
არა ვკარგავთ. მგერთო, გვიშველეთ.
სამეტს ოკტომბერს ბუქია ადგა და
სამხრეთ-დასავლეთის ქარი. სიარულის
თავი აღარა მაქვს. ნანადირევი აღარა
გვაქვს-რა.
საუზმედ თითო ჩაის კოვზი გლი-
ცერინი და თბილი წყალი ჩამოვი-
რიგეთ. შუადღისას მოვიდულეთ ჩაი
ტილიფის ფოთლებსა. შერო და
უფრო ვსუსტდებით სულყველანი.
ძლივსა შეგვრჩენია ამოდენი ღონე,
რომ ნარიყი შემა მოვზილოთ ცეცხ-
ლის ასანთებად. ბუქია და სამხრეთ-
დასავლეთის ქარი. საღამოს დაღლიეთ
ტილიფის ფოთლებს გამონახარში.
მძღაფრი ქარია სამხრეთ-დასავლეთის
მხრიდან. ნინდერჩანია აღარა ისმის
რა. ჩვენ ღეთის ხელთა ვართ. თუ
ის არ გადაგვარჩენს—დაღუპილები
ვართ! მარს ველარა ვძლიეთ და აქ
ღარჩომას კი—სიკვდილი მოაქვს. ნა-
შუადღევს, ცოტა წინ წავიწიეთ, აღა-
ჯზედ მეტი, და მდინარის ერთი ტო-
ტი გაფოვნეთ, ლი უკან ჩამოვრჩა.
წყლის პირას ერთს ამონადარში ჩა-
წვიეთ. რამდენიმე კაცი, ჩვენთაგანი,
*) გლიცერინის არის სიმსუქნისაგან
გამორკვეული ერთ-გვარი მოთეთრო და
მოტკბო სივთიერება. მთარგმნ.

დამაკარგინეს. მარი ტელეგრაფმა
გამომიგზავნეს სემინარიიდან. მჩამ-
ხირეში, რომ დღეს და ხელმოვე-
ლითო და მოიცადეთ.
ტყ. სსს. სემის. კუის-მესრულეული
ნაიო ჭკანას.
* * *
აპაპი კახეთში
პოეტი საქმის გამო წასულიყო ქა-
ხეთისკენ, და, დროს უქონელობის
გამო, თურმე უნდა, რომ სილნა-
ლის მარა მხოლოდ გზად გაველო
და მალე გამობრუნებულიყო; მაგრამ
სილნალში მივიდა თუ არა, მაშინვე
გაიგეს მისი მისვლა და მეორე დღეს-
ვე მიწვია ჩვენი პოეტი საზოგადოე-
ბამ წმიდა ნინოზედ და იქ ქადრებ-
ქვეშ გაიმართა მამა-პაპური ლხინი.
ბევრ სხვა-და-სხვა ლხინში დაეს-
წრებივართ და იმისთანა ერთ გვარი
და ერთ პირი გულ-გამლილი მხია-
რულება ძვირად გინახავს: ბერს, თუ
ერს ქალს თუ კაცს, დიდს თუ პატა-
რას, ყველას რაღაც სხვა გვარი სია-
მოვნება ეხატებოდა სახეზედ. ბევრი
სხვა-და-სხვა საზოგადო დრო და ვი-
თარების შესაფერი სიტყვები წამო-
ითქვა ამ სუფრაზედ; სხვათა შორის
სილნალის უფსდის მარშალმა, თ. რე-
ვაზ მანჩადემ წარმოსთქვა ქვეიანური
და გრძობიერი სიტყვა ამ დროზედ,
ახალ თაობის შესახებ საზოგადოდ და
კერძოდ აკაკიზე. რა საკვირველია,
ესეები არც ერთი უპასუხოდ არ და-
უგდია ჩვენს პოეტს. შემდეგ პოეტმა
წავიდა ლის საძებნელად. ის მიწაზედ
დაწოლილიყო და სიკვდილს ელოდა.
შველამ ერთობ ვილოცეთ მხურვა-
ლედ და ცრემლით. საღამოზედ ქა-
რიშხალი ამოვარდა. საშინელი ღამეა.
14 ოკტომბერს დაღლიეთ ტილიფის
ფოთლებს გამონახარში. შუადღისას
ისევ ის განვიმეორეთ და, კაცის თავ-
ზე, თათო კოვზი გლიცერინი დაუმა-
ტეთ ამას. აღექსამ კაკაბი მოკლა.
სუპი პოვიხარშეთ. მარი შეყურდა.
15 ოკტომბერს საუზმედ ვიახელით—
ტილიფის ფოთლებს ნახარში და
ორი ძველი ჩექმა. ზადაწყვიტეთ,
რომ, რაკი მზე თავს ამოჰყოფს—გზას
შაუდგეთ. აღექსას ღონე მოვლო და
ესეც დაეცა, როგორც ლი.—ღიდის
ცოდელით მივლოდლით ერთს ცა-
რიელს ქახამდის და აქ დავიდეთ
ბინა. აღექსა კვდება. მილოცეთ,
ვევედრეთ უფალსა; მივანდეთ ჩვენი
თავი მისს ნებასა. 17 ოკტომბერს
აღექსა მიიცივალა სისუსტისა და შიმ-
შილისაგან. იმის გვამს წავაფარდრო-
შა. 18 ოკტომბერს დაგვიდგა წყნარი
და თბილი ტაროსი. თოვლი მოვიდა.
ნაშუადღევს აღექსას გვამი გადაე-
ტანეთ მდინარის ყინულზედ და ყა-
ნულის ნატყებები ზედ წავაფარეთ. 19
ოკტომბერს კარავი დაეჭვრით და იმი-
სი ტოლო ფეხებზედ შამოვიბორბლეთ.
ქიმი წავიდა სხვა ბინის მოსაძებნე-
ლად. საღამოზედ ჩვენც იქ გადავიდეთ.
20 ოკტომბერს მოწმენდილი და მხი-

დალია ქალების სადღეგრძელო და
იქვე მიუთითა მათ წმიდა ნინოს სა-
ფლავზედ, რომელიც ძველად და სა-
მაგალითად არის მონიჭებული შეე-
ნის დღედისათვისაო. ლხინი
ძელდა საღამომდის მეორედ მარხის
მარშალმა ბ. რ. მანჩადემ გადაიხდა
ლხინი, მრავალი ყველა მოწვეული
საზოგადო შეველდება იყო გამართული
თელაეშიაც.
შველან ერთი და იგივე ანბავი—
მხიარულება და რაღაც საერო დღე-
სასწაულობა!—სე გასინჯეთ, რომ
არა თუ ამ საზოგადო, კერძო შევე-
ლებებებსაც საზოგადო ხასიათები ქონ-
და.
მართა უცხო კაცმა, ჩემსავით აქ
დამსწრემ, გაკვირვებით მითხრა:—მე
სულ სხვასა ეფიქრობდი ქართველ
ხალხზეო! მტყობა, არ მომკვდარა,
სძინავსო.
იქვე ამ საზოგადო მხიარულების
დროს ერთი ჩინოსანი ჯავრობდა და
ლანძღვით ანბობდა:—ეს ჩვენი თა-
ვის დამდაბლებათაო! რიგი და წესი
არ გვესმისო!.. აქ ვინ იცის რამდენ-
ჯერ მობრძანდებიან ხოლმე დაწინა-
ურებული და დაჯილდოებული პი-
რები, მათთვის ყურსაც არავინ იბ-
ღერტავსო და ახლა კი თავ-კისერს
იმტვრევენო!—მს ანბავი ბატონების
საწყენიც არისო!
ზამეცინა და ესთქვი გუნებაში:—
თორმეტ მოციქულში თუ კი ერთი
ანი დღეა, მაგრამ ძლიერ ცივა. ლი
და ძნაკი სულსა ჰლივენ. 21 ოკტომ-
ბერი. ამ ღამეს ძნაკი მიცივლილი,
მწოლიარე ჩემსა და აქიმის შუა.—ლი
მიცივალა შუადღისას. ჩვენ ვილოცეთ
მიცვალელებზე. 22 ოკტომბერი.
იქნობაშდის დაესუსტდით, იმოდენი
ლონე ღარ გვაქვს, რომ მიცვალეუ-
ლების სხეულები ყინულზედ გადავი-
ტანოთ. მე და ექიმმა ძლივს გადაე-
ჩოჩეთ მიცვალელები, ცოტა განა-
პირას.—მე ცალი თვალით დაგვრმავდი.
23 ოკტომბერს. შველანი მოვეუძლორ-
დით. ცოტა ჩაგვეძინა; ამ საღამოს,
უკანასკნელი ღონე მოვიკრიფეთ და
ცოტა ფიხი შევავროვეთ. შემდეგ
ვილოცეთ. შეხები გეტყვია ყველას.
შენთ-საცმელი სულ აღარა გვაქვს-რა.
24 ოკტომბერს. ზაქირეებული ღამეა.
26 ოკტომბერს. ივერსენი მდებარეა.
28 ოკტომბერს. ამ დილას გარდაიც-
ვალა ივერსენი. 29 ოკტომბერს. წუ-
ხელ მიცივალა ღრესლერი. 30 ოკ-
ტომბერს. წუხელის მიცივალენი:
ბოიდი და ბორცი. პოლინოზი კვდე-
ბა“.....
ამითი თავდება ღვლონგის ნაწერი
დღიური.
თ. რაფ. ერისთავი.

გამცემელი იყო, მთელ ძახეთში, რომ ერთი და ორი ამისთანა მახინჯი აზრის და გრძობის კაცი ერიოს, რა გასაკვირვებელია-თქო, და მოვმოვდი.

საზოგადოდ ღირს შთაბეჭდილება მოახდინა აკაკიმ ძახეთში.

თფილისის სამაშრალო

აკათმეოფიები მიიღეს დილის რვა რვათიდან თორმეტ საათამდე.

სამშაბათს განაღვიძი და ლისიციკვი—შინაგან აკათმეოფიებისა; კელდიში სიფილისტიკური და სირურგიული აკათმეოფიებისა; ბასუტოვი—ბუბიაობის, ქალების და უმწვილეების აკათმეოფიებისა; ბასაკვი მარტვიების სისუსტის და შინაგან აკათმეოფიებისა.

სამშაბათს მინკვიისი—სირურგიული აკათმეოფიებისა; ლისიციკვი—შინაგან აკათმეოფიებისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული აკათმეოფიებისა; ბასუტოვი—ბუბიაობის, ქალების და უმწვილეების აკათმეოფიებისა; ბასაკვი და დანიელ-ბუტოვი—მარტვიების სისუსტის და შინაგან აკათმეოფიებისა.

თხშაბათს ლისიციკვი და მინკვიისი შინაგან აკათმეოფიებისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული აკათმეოფიებისა; ბასუტოვი—ბუბიაობის ქალების და უმწვილეების აკათმეოფიებისა; ბასაკვი—მარტვიების სისუსტის აკათმეოფიებისა.

სუთშაბათს ლისიციკვი—შინაგან აკათმეოფიებისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული აკათმეოფიებისა; ბასუტოვი—ბუბიაობის, ქალების და უმწვილეების აკათმეოფიებისა; ბასაკვი—მარტვიების აკათმეოფიებისა.

შარასკეკს მინკვიისი—სირურგიული აკათმეოფიებისა; ლისიციკვი, მინკვიისი და დანიელ-ბუტოვი—შინაგან აკათმეოფიებისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული აკათმეოფიებისა; ბასუტოვი—ბუბიაობის, ქალების და უმწვილეების აკათმეოფიებისა; ბასაკვი—მარტვიების აკათმეოფიებისა.

შაბათს ლისიციკვი—შინაგან აკათმეოფიებისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული აკათმეოფიებისა; ბასუტოვი—ბუბიაობის, ქალების და უმწვილეების აკათმეოფიებისა; ბასაკვი—მარტვიების აკათმეოფიებისა.

განცხადებანი

ღირსმულს და განათლებულს

ოჯახში მიიღებენ ქალებს საქალგობო სასწავლებლებში მოსამზადებლად.

პირობების შეტყობა შეიძლება ბოროში, ბატ. ღირსეულად სემენოვის ოჯახში. (10—1)

ა. გ. მარსაშვილი ამით აცნობებს საზოგადოებას რომ პირველს ენკენისთვილად ის ხანის საკუთრად პანსიონს და მოსამზადებელ კლასებს. პანსიონში მიიღებიან სხვა-სხვა სასწავლებლების შეგარდებიც. სწავლა დაწყება პირველ ენკენისთვილად. მწვერილებითი ცნობის შეტყობა სკოლის და პანსიონის კანცელიარიაში ავკალის ავკალის ქუჩაზე, ბინაზის მახლობლად, ღვეთ ავკალიშვილის სახლებში, სწავლა დაწყება პირველი წიგნის მალაზიაში. (4—2)

წავლელების შეგარდებიც. სწავლა დაწყება პირველ ენკენისთვილად. მწვერილებითი ცნობის შეტყობა სკოლის და პანსიონის კანცელიარიაში ავკალის ქუჩაზე, ბინაზის მახლობლად, ღვეთ ავკალიშვილის სახლებში, სწავლა დაწყება პირველი წიგნის მალაზიაში. (4—2)

ღვიბეჭდა და ისყიდება ბრ. ჩარკვიანის ქართული წიგნის მალაზიაში

ეროვა

თხ. ნ. ნიკოლაძის გამოცემული წიგნი წიგნისაგან შასი 15 კაპ.

მალაზია

საღიანის თევზეულისა

უცნადაც სასოგადოებას, რომ მან ასლად მიიღო საღიანში მარტვი დაჭერილი თევზეული საგანგებოდ მომზადებული და ისყიდება წყნადაც და მარტვიანად. აქვე ისყიდება უკვე დღე მონაშთული თევზეული. მალაზია იმყოფება თამამოვის ქარვასლის ქვეშ. (12—10)

გ. იოსელიანისა და რ. რევალიანის შანსიონში და პროგნოზის კურსის სასწავლებელში იღებენ უმწვილეების შინაგან აკათმეოფიებისა და სწავლელთა მოსამზადებლად. შასი ზომიერი. (5—4)

ადრესი: მიხაილოვის ქუჩა, ბურგენბეგოვის სახლებში, № 81-ი. (5—4)

მიღებ მოსამზადებლად, იქმს ხარჯზედ პირველის და მეორე კლასების შეგარდებს. მწვერილებითი პირობების შეტყობისთვის ვითხოვ მიმართოთ ლაბარატორიის და შავკვიანის ქუჩებში, სახლში № 57. (3—3)

ინგლისის მალაზიაში ახლად მიღებულია დიდ ძალი ჩაი პირველი მოკრფისა 30% უკეთესი, ვიდრე სხვებან. იქვე იხილება: შარესინა 40 კაპ. დაწყებული; სტაქნები, ბაკლები 10 კაპ.—დამ; პანოსები 5 კ.—დამ, მურაბა და ალბომები ნახევარ ფასად და სხვ. (100—99)

ღვიბეჭდა და ისყიდება ბრ. ჩარკვიანის ქართული წიგნის მალაზიაში:

თამარ დედოფალი შედგენილი გ. ბ. შვილისაგან გამოცემული წიგნი წიგნისაგან ფასი ერთი აბასი.

ახალი მართული კარაბაღინი

ისყიდება ტფილისში: შავკვიანის და გრიჭოვის წიგნების მალაზიაში; შუთისში: მურადოვის და ჭიჭიძის წიგნების მალაზიაში. შასი ღვიანის ერთი მანეთი.

ღვიბეჭდა და ისყიდება ბრ. ჩარკვიანის ქართული წიგნის მალაზიაში

სახსოვარი

ბატონიშვილის ალექსანდრეს ძის ირაკლის გარდაცვალებაზე შეკრებილი და გამოცემული წიგნი წიგნისაგან ფასი ხუთი შაური.

მართულ მალაზიაზე ნათარგმნი მოთხრობანი

წიგნი მეორე. ისყიდება ტფილისში: შავკვიანის, ჩარკვიანის და ბრიჭოვის წიგნის მალაზიაში (ბალის პარ-და-პარ). შუთისში: შილაძის და ნიკოლაძის მალაზიაში. გორში: მ. პერესელიძისთან.

ღვიბეჭდა და გამოცემულია ახალი სომხური წიგნი

მწვემის სტერილი

ლაშქარი, სიგარეტი და ზღაპარი ცნობის-მოყვარე ყრმათათვის სკოლაში და შინ საკითხავად აღაინცისა გამოცემა გ. მ. შავკვიანის გაცემის საგანტისა. ფასი ერთი აბასი (10—10)

ღვიბეჭდა და ისყიდება ბრ. ჩარკვიანის ქართული წიგნის მალაზიაში

მამულის

საერთო მულაბელობაზე თხუთება ანტონ შურცელაძის გამოცემული წიგნი წიგნისაგან ფასი თითო წიგნისა ერთი აბასი

ღვიბეჭდა, გამოვიდა და ისყიდება მთილისის წიგნის მალაზიაში იგ მამულისაგან პრილოვისაგან და სიბრძნე-სტრუღვან გალექილი თ. რ. კრისთისა.

ინსიღება

მთილისის წიგნის მალაზიაში ახლო გამოსული რუსულს ენაზე წიგნი. **Грузинскія крестьянскія грамоты, крѣпостные и судебные акты, грамоты и письма грузинскихъ и персидскихъ царственныхъ особъ.** (Материалы для исторіи древней Грузіи). **сост. Д. П. Пурцеладзе.** მთიანში ისყიდება შილაძის მალაზიაში. ფასი ერთი მანეთი

ბამცია

საგებავს ხორბეგულებათა, რამდენა იყიდებიან თფილისის ბაზარზე, მწვემში და დატარებთ 16 აგვისტოდან 1 სექტემბრამდე.

ბამცია

პირველის ხარისხის	—1 გირ.
მეორის	—1 გირ.
მესამის	—1 გირ.
მეორის ხარისხის	—1 გირ.
მეორის	—1 გირ.
მესამის	—1 გირ.
მეორის ხარისხის	—1 გირ.
მეორის	—1 გირ.
მესამის	—1 გირ.
მეორის ხარისხის	—1 გირ.
მეორის	—1 გირ.
სუკი	—1 გირ.
სხვის ხარისხის	—1 გირ.
მეორის ხარისხის	—1 გირ.
მეორის	—1 გირ.

გამოვიდა ცალკე წიგნათ

სამშობლო!

ინსიღება შავკვიანის სააგნობოში. ფასი 60 კაპ. (20—19)

გიგლიოგრაფიული განცხადება.

ბუნების ძარი, ანუ ყრმათათვის საკითხავი წიგნი უმცროსს კლასებში სასწავლებელი, შედგენილი ი. გოკუასშვილისაგან, დაიბეჭდა მეორე შეცვლილი გამოცემა და ისყიდება გრიჭოვის წიგნის მალაზიაში, კუკიის ხიდის ვუთან. ფასი თხუთმეტი შაური. სასწავლებლებს და კემბოპირებს, რომელნიც იყიდებიან ჩადს ფულსად ერთად თხუთმეტ კემპლიანისა, ანუ მომეტეულსა, დაეთობა კემპლიანის თათხმეტ შაურად; ვინც იც-და-ათს კემპლიანის იყიდის, წიგნი მიეცემა ცამეტ შაურად. ვინც იც-და-ათს კემპლიანის იყიდის, წიგნი მიეცემა ცამეტ შაურად.

პარტა საპარტოვლოში, მეორე შეცვლებული გამოცემა; ისყიდება მალაზიაში. ფასი სამი აბასი; ვინც ათს კემპლიანის იყიდის, კარტა მიეცემა თერთმეტ შაურად, ცდი კემპლიანის მიეცემა—ათს შაურად.